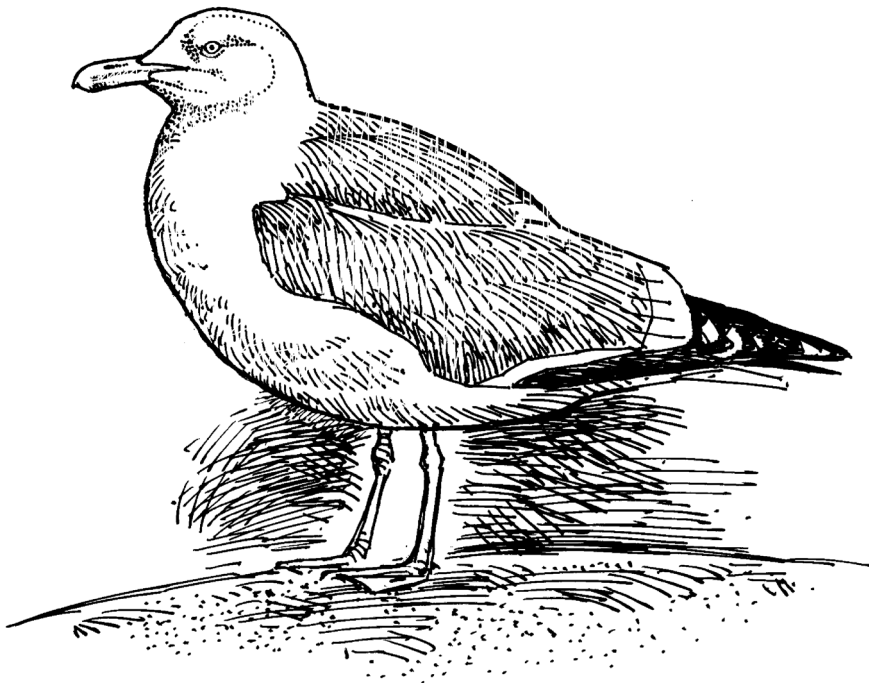

Årsmelding 2024

for

BirdLife Norge

Organisasjon og sekretariat

BirdLife Norges sekretariat har i 2024 bestått av: Kjetil Aadne Solbakken (generalsekretær), Ingar Jostein Øien (fagsjef), Martin Eggen (naturvernrådgiver), Frode Falkenberg (seniorrådgiver), Sine Hagestad (rådgiver, deltid), Morten Helberg (seniorrådgiver), Marte Jystad (organisasjonskonsulent), Mari Dønnum Klaussen (førstekonsulent, deltid), Magne Myklebust (informasjonskonsulent), Faris Omerovic (rådgiver), Peter Ranke (seniorrådgiver), Jan Erik Røer (seniorrådgiver, deltid), Paul Shimmings (førstekonsulent), Andreas Winnem (rådgiver) og Tomas Aarvak (rådgiver). Dette utgjorde 13 årsverk. I tillegg kommer en del kortere engasjementer.

BirdLife Norge har fylkesavdelinger i alle fylker og 58 lokallag. Den gjeldende strategien for perioden 2019–2024 ble vedtatt på årsmøtet i 2019. Det er gjennom året blitt arbeidet med en ny strategi som legges frem for årsmøtet i 2025. Ett oppdatert prinsippprogram ble vedtatt i 2022. Dette angir overordnede retningslinjer for hele organisasjonen innenfor flere temaer. BirdLife Norge er medlem i BirdLife International, som er verdens største partnerskap av grasrotbaserte naturvernorganisasjoner. Foreningen har også medlemskap i Sabima samt Forum for Natur og Friluftsliv.

Sentralstyret

Etter årsmøtet i 2024 har Anne Sørensen vært styreleder og Anne Gri Stenbråten har vært nestleder. I tillegg til disse har Torborg Berge, Dag Gjerstad, Reidar Hindrum, Lars Petter Røyset Marthinsen og Trond Øigarden vært styremedlemmer. Styret hadde fem møter og har behandlet 47 saker i løpet av året.

Medlemsutvikling

BirdLife Norge hadde totalt 13 485 medlemmer i 2024, noe som er en økning på 233 medlemmer (1,8 %) fra 2023. 59 % er menn og 41 % er kvinner.

Tidsskrifter

BirdLife Norge gir ut fire tidsskrifter. Hovedtidsskriftet **Vår Fuglefauna** kom som vanlig ut med kvartalsvise numre, og i dette bladet settes det fokus på foreningens naturvernarbeid, populærvitenskapelige artikler om fugler samt arbeidet i de ulike ledd av organisasjonen. Bladet hadde 5939 abonnenter mot slutten av 2024. **Fuglevennen** kom ut med to numre i 2024. Dette bladet er innfallsporten til fugleinteressene, og er å betrakte som vårt rekrutteringstidsskrift. Her legges det vekt på fugleføring, fuglekasser og hverdagslige opplevelser med fugler i nærmiljøet som passer for folk flest. Bladet hadde 4713 lesere mot slutten av året. Fagtidsskriftet **Ornis Norvegica** er utelukkende nettbasert, og publiserte i løpet av året seks artikler på til sammen 59 sider. Årboken **Fugleåret** er en omfattende oppsummering av interessante, kvalitetssikrede fugleobservasjoner fra det aktuelle året. Fugleåret 2023 ble utgitt i desember 2024. Årboken hadde ved årets utløp 1577 lesere. BirdLife Norges fylkesavdelinger utgir til sammen 14 lokaltidsskrifter. Av disse hadde 13 utgivelser på papir eller nett i 2024.

Internett og sosiale medier

I 2024 ble det publisert totalt 216 nyhets saker på *birdlife.no*, derav 125 som ble vist på forsiden. Dette er en liten økning i forhold til de siste årene. Fordeling av nyhets saker som ble produsert av fylkeslagene var som følger: Aust-Agder (4), Buskerud (11), Finnmark (1),

Hedmark (0), Hordaland (10), Svalbard (13), Møre og Romsdal (0), Nordland (29), Oppland (14), Oslo og Akershus (25), Trøndelag (9), Telemark (4), Troms (3), Vest-Agder (1), Vestfold (3) og Østfold (8). Aktiviteten generelt var bedre enn de to foregående årene, og det ble gjort 683 000 sideoppslag.

Statistikken for nettstedet *fuglevennen.no* blir i stor grad farget av Hagefugltellingen i månedsskiftet januar/februar og av bruken av spalten «Spør en ornitolog». Antall sideoppslag er derfor ikke relevant, men statistikken over aktuell aktivitet er som følger: Det ble rapportert fugler fra 10 000 hager under Hagefugltellingen 2024. Det var på samme nivå som året før. Spalten *Spør en ornitolog* har stor verdi blant annet for skolebarn, som bruker siden hyppig til å få svar på spørsmål som er relevant i forhold til eget pensum og læring. Her er det til nå besvart over 50 000 spørsmål, hvorav 3 220 i 2024.

Sosiale medier er effektive formidlingskanaler for informasjon fra BirdLife Norge. Per 31. desember 2024 hadde vi 48 000 følgere på Facebook (www.facebook.com/fuglevern), som var et tilfang på 1 300 tilhengere i løpet av året. På X (www.x.com/fuglevern) var det 2 780 følgere 31. desember 2024, som var et frafall på 10 % i forhold til 2023. Vi var også aktive på Instagram (<https://www.instagram.com/fuglevern/>). Ved utgangen av året hadde vi 16 100 følgere, som var 800 flere enn på samme tid i 2023.

Økonomi

Det ikke-reviderte årsregnskapet til BirdLife Norge viser et overskudd på kr 1 244 715. Totalomsetningen for året ble kr 31 874 270. Fordelingen er kr 16 753 996 på organisasjonsdrift og kr 15 120 247 på prosjektvirksomheten. Driftsstøtten fra Miljødirektoratet utgjorde kr 2 506 000. BirdLife Norge har for tiden god likviditet, og egenkapitalen er ved årsskiftet kr 15 737 102. Foreningen hadde ved utgangen av 2024 en bankbeholdning på kr 33 826 856. Av dette er kr 15 100 413 bundne midler knyttet til prosjektvirksomheten.

Årsoppgjørdisposisjoner for regnskapsåret 2024

Fond / Årstall	Status per 1.1.2024	Disposisjoner 2024	Status per 31.12.2024
Disposisjonsfond	14 492 387	1 244 715	15 737 102

BirdLife Norges egenkapital er i sin helhet plassert i et disposisjonsfond.

Årsoppgjørdisposisjonene legges frem for årsmøtet i 2025 for godkjenning.

Fond

BirdLife Norge har flere fond som bestyres av et fondsstyre, som er utnevnt av sentralstyret. For 2024 har fondsstyret bestått av Torborg Berge, Merete Wiken Dees, Torgeir Nygård og Peter Sjolte Ranke (sekretær) og Thorbjørn Aakre. Hvert fond har egne statutter, hvor den generelle regelen er at maksimalt 80 % av årets rente skal fordeles til prioriterte søknader. Unntaket er Stiftelsen Oddmund Aune og Erling Bjørgums minnefond hvor det er godkjent en endring i statuttene som gjør at hele fondets kapital er frigjort. BirdLife Norge sine fondsregnskap inngår ikke i årsregnskapet for foreningen. Status for fondene per 31.12.2024 er følgende:

Norsk Fuglevernfond: Formål å fremme ornitologisk forskning innen fuglevern ved utdeling av årlige stipender. Innestående kr 726 225.

Snøuglefondet: Underlagt Norsk Fuglevernfonds statutter, i tillegg til egen avtale om disponering. Gjelder prosjekter på norskhekkende dagrovfugler og ugler og i særdeleshet snøugle. Innestående kr 1 556 689.

Stiftelsen Oddmund Aune og Erling Bjørgums minnefond: Formål å fremme ornitologisk forskning med spesiell vekt på trekkfugler. Det planlegges å jobbe videre med å utvikle stiftelsen. Innestående kr 2 067.

Svein Haftorns fond: Fondets formål er, i Svein Haftorns ånd, å øke barn og ungdommers interesse for norsk fuglefauna. Innestående kr 411 679.

Jon Suuls Legat: Dette er et fond som har til formål å støtte ideell virksomhet innen norsk natur- og kulturvernarbeid rettet mot sjøfugl, i særdeleshet ærfugl. Det vil ikke bli foretatt utbetalinger fra fondet før beholdningen er minimum kr 100 000. Innestående kr 93 320.

Totalt innestående på BirdLife Norge sine fond er per 31.12.2024 kr 2 798 004. Det ble delt ut kr. 47 336 til prioriterte fondssøknader i 2024.

Prosjektvirksomheten

Prosjektvirksomheten i BirdLife Norge har vært betydelig også i 2024. Aktiviteten er både knyttet til oppdrag fra forvaltningsmyndighetene og egne prosjekter, og ikke minst en kombinasjon av disse kategoriene, hvor BirdLife Norge initierer prosjekter som vi søker støtte til gjennomføringen av hos forvaltningsmyndighetene. Flere større prosjekter er i stor grad basert på frivillig innsats fra foreningens medlemmer. Noen prosjekter inngår i nasjonal bestandsovervåking av fugler, enten som en generell overvåking av fuglefaunaen, eller som spesifikk overvåking av enkeltarters hekke-/overvintringsbestander eller trekkregistreringer.

De fleste av disse prosjektene er langsiktige, slik at bestandsutviklingen kan følges over tid. Dette gjelder blant annet datainnsamling i *Norsk hekkefuglovervåking*, som overvåker hekkebestanden i standardiserte geografiske ruter for en rekke norske fuglearter. Prosjektet har siden 2012 omfattet til sammen 500 overvåkingsruter i alle landets fylker, og finansieres av Miljødirektoratet i tillegg til en omfattende dugnadsinnsats fra BirdLife Norges medlemmer. Fra 2024 har vi sammen med NINA startet et tilsvarende prosjekt for å overvåke våtmarkstilknyttede fuglearter i utvalgte regioner i Nord-Norge, Midt-Norge og Sør-Norge. Ved BirdLife Norges fuglestasjoner på Lista og Jomfruland følges bestandsutviklingen for en rekke fuglearter under vår- og høsttrekket ved tellinger samt ved standardisert fangst og ringmerking, som også inngår som en del av forvaltningsmyndighetenes miljøovervåking. *Hagefugltellingen* er en årlig landsdekkende telling av fugler ved fôringsplasser i hager, og ble som vanlig gjennomført den siste helga i januar med stor deltakelse. I tillegg utfører BirdLife Norge *Overvåking av fugler i jordbrukets kulturlandskap (3Q)* i samarbeid med Norsk institutt for Bioøkonomi (NIBIO). BirdLife Norge deltar i overvåkingen av sjøfugler både i hekketiden og om vinteren som en del av *Det nasjonale overvåkingsprogrammet for sjøfugler (SEAPOP)*.

Av de artsspesifikke prosjektene gjennomfører vi nasjonal overvåking på to av de globalt truede artene vi har i Norge, *dverggås* og *stellerand*, samt *havørn* som er en ansvarsart for Norge og *åkerrikse* som er på den norske rødlista som kritisk truet. Fra og med 2016 startet vi et overvåkingsprosjekt på *svarthalespove*, som i likhet med dverggås er en «prioritert art» i Norge med egen forskrift. I likhet med dverggås har åkerrikse en egen nasjonal handlingsplan. BirdLife Norge har levert det faglige grunnlaget for flere av de nasjonale handlingsplanene for truede fuglearter (åkerrikse, dverggås og horndykker), og vi har i de siste årene tatt del i oppdateringen av to slike handlingsplaner ved å utarbeide faglig grunnlag og forslag til oppdatering av handlingsplanene (åkerrikse og svarthalespove). I 2020 gjorde vi det samme for hubro. For dverggås er prosjektet omfattende og innsatsen favner utenfor landets grenser. Fra 2011 pågikk et EU-prosjekt med bevaring av dverggås langs den europeiske trekkruta (LIFE+). Prosjektet ble avsluttet i 2018, og i 2022 startet et nytt LIFE+ prosjekt hvor BirdLife Norge spiller en viktig rolle. De samarbeidende deltakerorganisasjonene er fra Hellas, Litauen, Finland og Ungarn. Dette arbeidet finansieres av Miljødirektoratet. BirdLife Norges internasjonale arbeid med dverggås er videre forankret gjennom aktiv deltakelse i CAFFs (Conservation of Arctic Flora and Fauna) AMBI (Arctic Migratory Birds Initiative), hvor BirdLife Norges prosjekt har en rådgivende funksjon for det nasjonale/internasjonale arbeidet. Siden 2021 deltar BirdLife Norges dverggåsprosjekt også i forskningsprogrammet COAT (Climate Observatory on Arctic Tundra) og i 2024 har arbeidet med publisering av prosjektets data i internasjonale fagtidsskrifter fortsatt. I 2018 startet vi et overvåkingsprosjekt på rødlistearten *dobbeltbekkasin* i Hardangervidda-området. Dette arbeidet fortsatte i perioden 2019–2024. I 2022 startet vi et omfattende nasjonalt bevaringsprosjekt for *vipe* som nå er kritisk trua på rødlista.

Etter at BirdLife Norges femårige nasjonale kartlegging av *hubro* ble avsluttet i 2012, ble dette prosjektet avløst av et løpende overvåkingsprosjekt for arten i utvalgte områder i Norge hvor BirdLife Norge er sentral. I 2013 ble dette utvidet til å omfatte fire overvåkingsområder. Arbeidet har også inkludert kartlegging av habitatbruk vha. satellittelemetri og GPS-teknologi. Fra 2015 har vi i tillegg foretatt genetiske undersøkelser av både unger og voksne på samtlige registrerte reir i overvåkingsområdene. Dette gjøres i samarbeid med NINA. Et omfattende arbeid med å kartlegge dietten hos hubro i Midt-Norge ble innlemmet i BirdLife Norges prosjektportefølje i 2013. Dette er videreført i perioden 2014–2024, og i løpet av 2016–2018 ble deler av resultatene publisert, mens det i 2021–2024 har blitt arbeidet med sluttpublisering av hele materialet. I 2016 startet vi opp et arbeid med C14-datering av byttedyr på hubroens hekkeplasser som fortsatt pågår. Videre overvåker vi *taigasædgås* og *tundrasædgås*. Dette arbeidet har fokus både på kartlegging av hekkeområder, studier av trekk og overvintringsforhold vha. satellittsendere og halsringmerking, samt genetiske/morfologiske analyser. Taigasædgås er i tilbakegang på global basis, og det er nå en internasjonal handlingsplan under utarbeidelse, hvor BirdLife Norges prosjekt har vært en sentral bidragsyter. Fra og med 2015 arbeider BirdLife Norge også aktivt med kartlegging og overvåking av bestander av gjess som utgjør forvaltningsmessige utfordringer både på regionalt og nasjonalt nivå på grunn av beiteskadeproblematikk. Dette gjelder *hvitkinngås*, *kortnebbgås* og *grågås*.

BirdLife Norge har også regionale overvåkingsprosjekter på blant annet *vandrefalk*, *jaktfalk*, *hønsehauk*, *hettemåke*, *fiskemåke*, *gråmåke*, *brushane* og *ærfugl*. Sammen med NINA og Agder naturmuseum, har BirdLife Norge et prosjekt som omfatter kartlegging av hekkeøkologi, bestandsforhold, vandringsmønster og habitatvalg hos *snøugle*. Det har blitt

på satt satellittsendere på 22 snøugler, og disse gir viktig informasjon om artens vandringer. BirdLife Norge er involvert i et genetikkstudium på snøugle i samarbeid med NINA og Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU), og dette har siden 2014 gitt interessante resultater. Prosjektet omfatter også samarbeid og direkte innsats Canada (og tidligere i Russland, som en del av det daværende Norsk-Russiske miljøsambeid) ettersom prosjektet søker å avdekke bestandsforhold og vandringer i en global sammenheng. Prosjektet har initiert og leder den internasjonale arbeidsgruppen for snøugle (*International Snowy Owl Working Group – ISOWG*). I 2024 publiserte vi en global statusoversikt for bestandsstørrelser, bestandsutvikling og trusselfaktorer i det internasjonale fagtidsskriftet *Bird Conservation International*.

Vi kartlegger også trekkrutene og forflytninger hos *fiskeørn*, *fjellvåk*, *lappugle*, *boltit*, *temmincksnipe*, *steinvender*, *dverggås*, *sædgås*, *grågås*, *hubro*, *havelle*, *svømmesnipe*, *åkerrikse*, *ærfugl*, *lappspove*, *svarthalespove*, *storspove*, *svartbak*, *munk*, *svarttrost* og *trepipelerke* ved hjelp av GSM-sendere, satellittsendere, lysfølsomme dataloggere, nanotagger og fargekoderinger. For de fleste av disse artene inngår også bestandsovervåking og utvidet bevaringsrettet forskning. Fugledød forårsaket av mennesker er omfattende, og truer hundrevis av arter på verdensbasis. Sporingsteknologi er et viktig verktøy for å undersøke omfanget av menneskeskapt dødsårsaker for viltlevende fugler, og årsakene til dette. I en storskala studie, hvor forskere fra 39 land har samarbeidet, ble 1704 dødsfall hos 45 fuglearter i sporingsstudier langs hele den afrikansk-eurasiske trekkleden undersøkt. BirdLife Norge bidro i denne studien med sporingsdata fra 22 fjellvåker som vi har utstyrt med satellittsendere i Finnmark og i Trøndelag.

BirdLife Norge overvåker *kongeørn* som en del av Miljødirektoratets «Rovdata-prosjekt». Vår fagavdeling har publisert flere notater om kongeørnskader på bufe og rein i Norge, samt laget kunnskapsstatus for kongeørn som er et viktig grunnlagsdokument for Miljødirektoratets forvaltning av arten i Norge.

BirdLife Norge arbeider med å revidere *statusen for norske IBA-områder*. En full gjennomgang og oppdatering av de terrestriske og eksisterende IBA-er i Norge er tidligere publisert. BirdLife Norge har et omfattende nettverk av IBA-voktere for hvert enkelt IBA, og dette nettverket har ansvar for oppdatering av områdets status og rapportere hvis IBA-et er truet av inngrep. Dette er BirdLife Internationals verdensomspennende system for kunnskapsinnsamling og verdsetting av de viktige fugleområdene globalt, som er en standard som benyttes av naturforvaltningsmyndigheter verden over. Det arbeides nå med implementering av IBA-data i miljøforvaltningens databaser både sentralt hos Miljødirektoratet og hos statsforvalterne. I samarbeid med SABIMA startet BirdLife Norge i 2022 et omfattende prosjekt med søkelys på IBA-områder med støtte fra Sparebankstiftelsen. Gjennom informasjon og læringsmateriell på nett, turer, kurs og aktiviteter i felt, skal barn og unge få en nærrere relasjon til verdifull natur og økt kunnskap om norske fuglearter og hvordan bidra til naturmangfold for framtiden. Dette arbeidet ble slutført i 2024.

I 2020 avsluttet BirdLife Norges fagavdeling et større arbeid med innsamling, kvalitetssikring og systematisering av hekkedata for alle norske hekkfugler som sammen med data fra alle andre europeiske land ble publisert i det andre store europeiske hekkeatlas for fugler

(EBBA2) i slutten av 2020. Også i 2024 har fagavdelingen vært involvert i utarbeidelse av vitenskapelige publikasjoner med bruk av norsk materiale i dette atlas-prosjektet.

I de siste årene har BirdLife Norge gjennomført landsdekkende kartlegginger av flere arter som er valgt som *Årets fugl* av BirdLife Norge for å få bedre oversikt over status for disse artene. Brushane, hettemåke, sandsvale, vipe, fjellvåk, havelle, gravand, storspove, tjeld og gulspurv og rødstilk er noen av disse artene. Vi har publisert omfattende statusartikler i BirdLife Norges tidsskrift *Vår Fuglefauna* for alle disse artene som et ledd i dette arbeidet. BirdLife Norges fagavdeling gjennomførte undersøkelser av *Årets fugl - gråmåke* i 2024. Arbeidet ble sammenstilt og publisert i *Vår Fuglefauna* i 2025. I 2020 startet vi opp en *overvåking av storspove* i fire representative utvalgte regioner i Norge som en oppfølging av at arten var Årets fugl i 2019, og dette arbeidet fortsatte i 2024.

Fra 2020 har BirdLife Norge driftet et prosjekt med nettfangst og ringmerking av spurvefugler i Pasvik naturreservat i Finnmark. Arbeidet er en del av det grensenære samarbeidet i «Miljøsammarbeid i nord» som drives/støttes av Klima- og Miljødepartementet og Utenriksdepartementet. Arbeidet har spesielt søkelys på vierspurv som er CR «kritisk trua» på nasjonal rødliste. Søkelys på vierspurv fortsetter også vha. kartlegging med lyttebokser som ble utplassert i Øst-Finnmark i 2023 og 2024, og som i tillegg til vierspurv kartlegger forekomsten av de sjeldne rødlisteartene dvergspurv og lappssanger. I 2021 startet BirdLife Norge en spesifikk overvåking av lappspurv i Finnmark og på Hardangervidda, som er kjerneområder for arten. Lappspurven fikk status som sterkt truet (EN) på norsk rødliste i 2021.

I 2022–2024 har BirdLife Norge gjennomført fysisk konstruksjon/tilrettelegging av hekkeplasser for *krykkje* som er «sterkt trua» (EN) på rødlista og for andre mindre måker og terner som er trua, blant annet *fiskemåke*, *makrellterne* og *rødnebbterne*. Det ble også startet opp overvåking av *storskarv* i utvalgte regioner og forsknings- og utredningsarbeid på *svartand* i 2023 som fortsatte i 2024. I samarbeid med Norsk institutt for naturforskning startet vi også i 2022 et prosjekt hvor skoleelever får lære om terner og andre sjøfugler, og bli med å restaurere sjøfuglenes leveområder. Ved å rydde forlatte holmer for vegetasjon, slik at de igjen egner seg som hekkeplasser, sette opp hekkedekker og overvåkingskamera, lærer elevene om dyrelivet på holmer i deres eget nærområde. Ved å følge fuglene gjennom hekkesyklusen får de også et innblikk i fuglenes liv.

I løpet av perioden 2017–2024 har BirdLife Norge gjennomført omfattende registreringer og skjøtselstiltak i verneområder i Midt-Norge, og vi har kartlagt generell fuglefauna i en rekke områder i ulike fylker ifm. arealplansaker eller som grunnlag for verneforslag. I 2024 produserte BirdLife Norges fagavdeling 6 rapporter i BirdLife Norges rapportserie og 74 BirdLife Norge-notater. Rapportene i rapportserien er tilgjengelig på BirdLife Norges internettsider. BirdLife Norges fagavdeling produserer også årlig både populærvitenskapelige og vitenskapelige artikler fra prosjektarbeidet. I 2024 ble fem vitenskapelige artikler publisert med medvirkning fra BirdLife Norges fagavdeling. Også gjennom BirdLife Norges fylkesavdelinger og lokallag er det et stort mangfold av lokale og regionale prosjekter rettet mot arter og/eller lokaliteter. Resultatene fra disse publiseres gjerne i våre fylkesvise tidsskrifter, BirdLife Norges medlemstidsskrift *Vår Fuglefauna* eller i BirdLife Norges fagtidsskrift *Ornis Norvegica*.

Lista Fuglestasjon

Lista Fuglestasjon gjennomførte i 2024 sin 35. sesong med overvåking av fugletrekket ved Lista Fyr. Overvåking foregikk som vanlig fra 15. mars–10. juni og 15. juli–15. november med standardisert nettfangst og trekktegninger. Arbeidet er gjennomført med støtte fra Agder Fylkeskommune, Statsforvalteren i Agder, Miljødirektoratet og Natur og Fritid AS.

Aïda López har vært ansatt som stasjonsleder. Benito Sánchez var hovedringmerker om våren og han, sammen med David Santos, Torborg Berge, Landelin Winter, Christina Ninou, Jan Erik Røer og Aïda López var ringmerkere om høsten. Fire frivillige fra Frankrike, Tyskland, Nederland og Irland fikk opplæring og bidro i arbeidet, to av dem i hele sesongen. Diogo Portela og Aïda López var ansvarlige for trekktegning og radar registrering.

En årsrapport med resultater fra arbeidet 1990–2024 ble publisert i januar 2025. Fangsttallene har vært langt under gjennomsnittet de siste årene og i 2024 nådde stasjonen et nytt bunnivå. Vår- og høstfangsten på Lista var henholdsvis 34,1 % og 66,1 % lavere enn gjennomsnittet. Antall fugler ringmerket på stasjonen var det klart laveste siden overvåkingen startet i 1990, og totaltallet var under 2000 fugler for første gang.

Det generelle resultatet for 2024 fra den standardiserte fangsten, som hovedsakelig består av spurvefugler, må igjen karakteriseres som et bunnår. En overvekt av spurvefuglene som overvåkes i den standardiserte fangsten viser i rapporten negative trender. De lave tallene analysert i årsrapporten (Jomfruland og Lista) var gjennomgående for nesten alle arter og det var kun gjerdesmett som hadde antall over gjennomsnittet for både vår og høst ved begge stasjonene. Av de til sammen 136 seriene fra vår- og høstsesongen vi følger ved de to stasjonene var hele 89 % under gjennomsnittet.

Selv om daglige tellinger av trekk og rastende fugler som utføres ved de to fuglestasjonene ikke er standardisert, antas det at de likevel gir et godt bilde av reelle bestandstrender for mange arter, ettersom tellingene er gjennomført på systematisk vis gjennom mange år. I observasjonsmaterialet var resultatene for 2024 og langtidstrendene mer positive enn i fangstmaterialet på våren. Dette gjelder spesielt ikke-spurvefugler. For spurvefuglene var tendensen særlig om høsten lik den vi så i nettfangsten med mange arter som hadde gjennomgående mye lavere antall enn normalt. Høsten 2024 var også preget av at få invasjonarter var i bevegelse.

Stasjonenes fenologi-indeks basert på 30 fuglearter har vist at vårtrekket er forskjøvet fram med 3,7 dager fra 1990 til 2023. For 2024 med mild mars og varm mai, ble det mange tidligrekorder og årets indeksverdi endte opp hele 6,3 dager tidligere enn i 1990, noe som er ny tidligrekord for indeksen.

Fuglestasjonen samarbeider med Norsk institutt for naturforskning (NINA) i et prosjekt kalt VisAviS, som gjennomføres fra 2022 til 2026. NINA er ansvarlig for prosjektet som er finansiert av Norges forskningsråd. Prosjektet har som mål å kartlegge hovedtrekkruiter og trekktidspunkt for de ulike artene i Norge. En radar ble installert ved Lista Fyr og feltarbeidet ble gjennomført i 2023 og 2024. Lista Fuglestasjon hadde hovedansvar for bakkeverifisering av radarsporene på Lista ved registrering av arter og antall fugler som trakk forbi og logging disse. De siste to årene av programmet (2025 og 2026) vil brukes til data analyser, rapportering og publisering.

I tillegg til radarprosjekt, startet Lista Fuglestasjon i 2024 et samarbeid med Universitetet i Oldenburg, som jobber med et fugleforskningsprosjekt, som er en del av et stort nettverk (Motus Wildlife Tracking System), med basestasjoner langs hele Nordsjøen. Ved bruk av små nanotagger festet til fugler kan prosjektet gjennomføre en detaljert undersøkelse av romlige og tidsmessige registreringer av de ulike fuglenes flyvninger. Totalt 100 radiosendere skal festes til spurvefugler på Lista i løpet av høsten 2024 og 2025. 41 fugler fikk radiosender i 2024 og 33 av dem (80 %) ble oppdaget av antenner gjennom Norge, Danmark, Tyskland, Nederland og Belgia.

Fuglestasjonen gjennomførte Lista Fuglefestival med Bird Race, foredrag, grilling og quiz helgen 7.-8. september. Festivalen er et samarbeid mellom BirdLife Norge, Lista Fuglestasjon og Besøkscenter våtmark Lista. Fuglestasjonen arrangerte et ringmerkingskurs i august og guidet flere grupper/skoler gjennom året.

Naturvernarbeid

Vårt viktige bidrag til naturvernarbeidet har til alle tider vært dokumentasjon og overvåking av fuglefaunaen, også fordi fugler er indikatorarter, og fordi endringer i fuglebestandene speiler forandringer hos det øvrige naturmangfoldet og i økosystemtjenester. Videre er nasjonale og internasjonale miljømål og forpliktelser utgangspunktet for naturvernarbeidet. Vårt nettverk av tillitsvalgte i lokallag og fylkesavdelinger jobber med naturvernsaker i sitt område. Naturvernarbeidet inkluderer både innspill/høringer, møter, offentlig debatt og praktisk tilrettelegging og restaurering. Fylkesavdelingene våre er også medlem i de fylkesvise Forum for natur og friluftsliv (FNF), og gir innspill til naturvernsaker der. Vi gir ofte innspill til overordnede planer som kommunale arealplaner og kommunedelplaner for naturmangfold, samt høringer etablering eller endring av naturvernområder. BirdLife Norges arbeid omfatter alle forvaltningsledd. BirdLife Norge har en naturvernrådgiver som jobber med nasjonale og regionale høringssvar, og med å koordinere samarbeidet med de tillitsvalgte. Det er viktig for sekretariatet å gjøre tillitsvalgte tilknyttet foreningen i stand til å bidra med naturvernarbeid og kommunikasjon i sitt område.

BirdLife Norge har hatt et tett samarbeid med mange andre organisasjoner i 2024. Vi bidrar der med ornitologisk kompetanse og andre faglige innspill. I 2024 har vi også sendt innspill og hatt møter med politiske parti ifm. oppgradering av partipolitiske program. Vårt utgangspunkt er da BirdLife Norges eget prinsippprogram. I 2024 har vi blant annet jobbet med:

Truede arter i jordbrukslandskapet

Data fra Miljødirektoratet viser at 45 % av alle fugler tilknyttet det norske kulturlandskapet har forsvunnet siden årtusenskiftet. Bakkehekkende arter er blant dem som sliter mest – vipe, svarthalespove og åkerrikse er kritisk truet (CR) og storspove er sterkt truet (EN).

BirdLife Norges rapport Tiltak for bakkehekkende fugler i jordbrukslandskapet har gitt oppdatert kunnskap om utfordringene for noen av våre aller mest truede fugler. En veileder for hva den enkelte grunneier kan gjøre, er gjort tilgjengelig både digital og fysisk form. BirdLife Norges tillitsvalgte jobber med kartlegging og tilrettelegging for truede fugler i kulturlandskapet med støtte fra sekretariatet samlet under nasjonalt prosjekt. Kartlegging av

viktige leveområder for aktuelle arter står sentralt. Fysiske tiltak inkluderer etablering av dammer i kulturlandskapet, uttak av mink og utsetting av vipebur.

Vi jobber også med å etablere gode forskrifter med aktuelle tiltak for bakkehekkende fugler gjennom RMP-midler som administreres av Statsforvalterne.

Truede sjøfugler

63 prosent av sjøfuglene er rødlistet. Arbeidet med sjøfugler er prioritert for BirdLife Norge. I påvente av flere overordnede strategiske grep fra staten jobber vi med praktiske tiltak for truede fuglearter som krykkje (kritisk truet) og makrellterne (sterkt truet) ved å rydde hekkeholmer, etablere krykkjehotell og hekkeflåter for fuglene. Skilting og informasjonstiltak kan også redusere forstyrrelser og andre negative påvirkninger. Inngjerding av hekkekolonier for å gjøre dem mink-sikre er også tiltak vi jobber med, blant i samarbeid med Moss kommune. Vi vil gjerne også trekke frem samarbeid med Senja kommune, der vi i Finnsnes har utplassert skilt og hekkeflåter i samarbeid med kommunen. Prosjektet er et samarbeid med NINA og etter oppstarten i 2024 ble det en suksess med hekking av terner på begge flåtene allerede første år. Tre skoleklasser fra Senja var med på å lage flåtene. I Moskenes er utbyggere pålagt å lage krykkjehotell ifm. oppgradering av bygg etter innspill fra BirdLife Norge.

I likhet med tidligere år opplevde vi i 2024 flere utbrudd av fugleinfluenza flere steder i Norge. BirdLife Norge samarbeider med Veterinærsinstituttet om regelmessige statusrapporter og bidrar også med overvåking i form av prøvetaking.

Vi har deltatt i «stake-holder»-møte ifm. utarbeidelse av OSPAR-konvensjonens handlingsplan for sjøfugl, og er også deltakere i referansegruppe i MARCIS, et prosjekt ledet av NINA. Formålet med MARCIS er å utvikle et beslutningsverktøy for å vurdere de samlede effektene av menneskelige aktiviteter i marint miljø på sjøfugler og andre fugler som trekker over sjøen.

Forvaltningen av kongeørn og andre rovfugler

BirdLife Norge er fast medlem av Kontaktutvalget for rovviltforvaltningen. Alv Ottar Folkestad er foreningens kongeørnexpert og uttaler seg i saker om kongeørn. Kommunikasjonsarbeid rundt kongeørn, havørn og andre rovfuglers plass i økosystemene er viktigere enn noen gang. Spesielt har vi sett det som vår oppgave å kommunisere hva som faktisk kan redusere tap av beitedyr der kongeørn er skadegjører, basert på kjent og solid kunnskap, og vi ser at dette perspektivet får mer gjennomslag. I 2024 har også havørn vært gjenstand for en del negativ oppmerksomhet knyttet til påvirkning på andre sjøfugler. Dermed er ofte oppfølging av avisinnlegg og redaksjonelle saker nødvendig. Her bidrar vi med nøktern fagkunnskap.

Første uka av september kom en strøm av meldinger om unge kongeørner som viste nærgående adferd mot mennesker. Det hele endte tragisk 7. september, da en jente på halvannet år bokstavelig talt fikk kongeørna i hodet. Ørna ble derfor avlivet. Det var samme ørn som stod bak alle tilfellene. BirdLife Norge konkluderer med at ørna på en eller annen måte må ha bygd opp et positivt forhold til mennesker og var kontaktsøkende. BirdLife Norge var sentral i kommunikasjonen rundt hendelsene, og mediehenvendelsene kom fra

hele verden. På forespørsel fra Miljødirektoratet har vi oppsummert hendelsene i en egen rapport levert til direktoratet.

I 2024 deltok vi på Nordisk kongeørnmøte Torneå, Finland første helg i oktober. Naturlig nok fikk den kontaktsøkende kongeørnen i Norge mye oppmerksomhet, og vi la frem funn og forklaringsmodeller på den avvikende adferden. BirdLife Norge var også til stede i Bardufoss, Troms høsten 2024, på seminar om forebyggende og konfliktdempende tiltak (SKT) mellom kongeørn og beitenæringen. Alv Ottar Folkestad underviste da om individ-identifisering av skadegjørende kongeørn ifm. innvilget skadefellingstillatelse, samt delte generell kunnskap rundt kongeørn som skadegjørere.

Vi har også klaget på skadefelling av kongeørn i Storfjord i Finnmark, der vilkårene for skadefelling opplagt ikke var innfridd. Vi bad om oppsettende virkning på klagen, men fikk ikke dette. Ørnen ble ikke skutt innen tidsfristen, og senere har Miljødirektoratet gitt oss medhold i klagen. Vi fulgte opp med brev til Miljødirektoratet om betydningen av oppsettende virkning på klager, slik at man ikke risikerer at ørner blir skutt ulovlig/uten at vilkårene er oppfylt.

Opplev fuglenes paradisi

Sabima og BirdLife Norge har et prosjekt der målet er å synliggjøre og skape engasjement rundt våre IBAer (Important Bird and Biodiversity Areas), både blant allmennheten og publikum. Med utgangspunkt i en nettside designet for barn og unge, vil få flere til å bli kjent med IBAer der de bor. Våre tillitsvalgte over hele landet bidrar med dette. Som en del av prosjektet ser vi også på utbyggingsplaner og vernestatus for de ulike IBAene, og driver kommunikasjon rundt dette. Opplev fuglenes paradisi har blitt mulig ved hjelp av støtte fra Sparebankstiftelsen DNB. Målet er til enhver tid å sitte inne med oppdaterte kunnskaper omkring inngrep, vernestatus og forandringer i fuglelivet i de globalt viktige områdene, slik at dette kan brukes som et verktøy for forvaltningsmyndighetene på alle plan. Siden ble lansert i 2024 og vil stå sentralt i kommunikasjon mot barn og unge fremover, inkl. skoleverket.

I 2024 fikk ti lokallag/avdelinger av BirdLife Norge utstyrspakker fra Natur og fritid med blant annet kikkerter, teleskop og fuglebøker for å kunne utforske IBAer i nærheten samtidig som barne- og ungdomsarbeidet kan styres. Etablerte Falkeklubber eller Falkeklubber under planlegging ble prioritert.

Beskyttelse av våtmark og annen natur

I brev, høringsvar og kommunikasjon med kommunene Levanger og Verdal, direktorater, samt til ansvarlige departementet, har vi også i 2024 forsøkt å berge elvedeltaene Hotran og Ørin. Spørsmålet om utbygging ved Hotran i Levanger skal nå avgjøres av Kommunaldepartementet etter innsigelser fra NVE og Statsforvalteren. Ved Ørin er det gjort noen skadebegrensende tiltak, men viktige naturverdier er fortsatt i spill. BirdLife Norge har også engasjert seg for andre våtmarksområder av stor regional og nasjonal betydning. I Nesna er kommunen fast bestemt på å bygge ned den viktige Langsetvågen, noe vi i flere omganger har engasjert oss imot. Helt nordøst i landet ligger Svartnes i Vardø, der det er planer om utvidelse av industrihavn. Dette har vi jobbet mot i flere år, og svarte på detaljreguleringen i 2024. Vi har også engasjert oss mot diverse svært skadelig utbyggingsplaner i Sandefjord der skogsområder av høy nasjonal verdi og det verneverdige

Gjennestadvatnet er under press. I Lofoten er utfylling i bro over Flakstadpollen i Lofoten IBA lagt vekk som alternativ av Statens Vegvesen etter BirdLife Norges innsats.

Vi har svart på nasjonal høring om regelverket for landbasert oppdrett. I Nordland har vi engasjert oss i flere konkrete saker, alle i mer eller mindre inngrepsfri natur med store naturverdier. Statsforvalteren leverte først innsigelse mot total ødeleggelse av Verholmen, Meløy, men etter klage ble denne trukket. Dette er påklaget av bl.a. BirdLife Norge, og Kommunaldepartementet avgjør nå saken. Vi har også svart på høring om landbasert oppdrett i et viktig fugleområde i Træna kommune. I Gildeskål har vi i en årrekke jobbet mot landbasert oppdrett, og dette kan være stoppet i kommunens oppdaterte arealplan.

Solbukta i Frogn kommune har flere registrerte fuglearter enn på noen annen lokalitet i kommunen. Områdets naturverdier har imidlertid i en årrekke vært truet av utvidelse av en båtbrytte. Etter årelang kamp vant BirdLife Norge frem, og planene er stanset.

Motorveiprojektet E16 og Ringeriksbanen ble planlagt som et felles prosjekt, men planene for Ringeriksbanen er satt på vent. Motorveien derimot, ligger inne i forslaget til den nasjonale transportplanen, og attpåtil i den traséløsning laget for fellesprosjektet. BirdLife Norge har i en årrekke jobbet mot inngrepene som vil gå utover våtmark i Tyrifjorden våtmarkssystem og beslaglegge mye matjord, og i 2024 jobbet vi opp mot Stortinget for å stanse Ringeriksbanen i dagens trase ifm. behandlingen av Nasjonal transportplan.

Myr og rødlistede naturtyper er fortsatt truet av kommunale nydyrkingstillatelser. I 2024 har vi blant annet klaget på slike tillatelser i Leirfjord og Vestvågøy kommune.

Høringer om statlige planretningslinjer

Det har vært to høringer om statlige planretningslinjer i 2024. BirdLife Norge svarte både på forslag til nye statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet og statlige planretningslinjer for klima og energi.

Politisk arbeid for havet

BirdLife Norge leverte et fylldig hørings svar på regjeringens forslag til havvernlov (Forslag til lov om vern av marin natur utenfor territorialfarvannet). I samarbeid med andre naturvernorganisasjoner har vi 2024 engasjert oss mot mineralutvinning på havbunnen, et arbeid som startet i 2023. I forbindelse med budsjettavtale med regjeringen er utlysning av konsesjoner til slik virksomhet satt på vent ett år. BirdLife Norge jobber også overordnet og med konkrete saker som omhandler marint vern, både i omfang og kvalitet.

Restaurering av våtmark og hekkelokaliteter

Storøykilen naturreservat (Fornebu, Asker) ble opprettet i 1992 og er vernet som våtmarksområde med tilhørende landareal. BirdLife Asker og Bærum i samarbeid med forvaltningsmyndigheter og eksterne finansieringsordninger fjernet skrot, åpnet bekkeløp, hevet vannstand og grav fire nye dammer her. Resultatet er en positiv utvikling for fuglene og verneverdiene.

I Nittedal kommune eksisterte det relativt store våtmarksområder langs Nitelva i nordre del av kommunen. Gradvis ble disse våtmarkene drenert for å øke arealet med dyrkbar jord. I perioder med høy vannstand i Nitelva ble områdene oversvømt og fungerte da om våren

som rasteplasser for vadefugler og ender. Et lite område ved Rulse gård beholdt fuktige områder i lange perioder utover våren og forsommeren, selv etter moderat grøfting og igjennfylling av vannspeil. Lokallaget har også restaurert hekkeplasser for dverglo (sårbar, VU) i samarbeid med grunneiere og Nittedal kommune. Vegetasjon er fjernet på dugnad og noe ved hjelp av innleid traktor. Noen lass med grov grus er lagt utover på lokalitetene.

I Lofoten er det restaurert en tjønn ved Vikjord, Vestvågøy i et samarbeid mellom BirdLife Lofoten og kommunen.

Også andre restaureringsprosjekter er under planlegging eller gjennomført i 2024.

Innspill til handlingsplan for naturmangfold

I 2023 utarbeidet BirdLife Norge og andre naturvernorganisasjoner anbefalinger for hvordan Norge skal nå målene i den nye Naturavtalen. Rådene ble overrasket regjeringen ved klima- og miljøminister Espen Barth Eide 9. juni. Få av våre anbefalinger er fulgt i regjeringens handlingsplan for naturmangfold. I forbindelse med høringen høsten 2024 gav vi nok en gang innspill til hva vi mener er spesielt viktig å prioritere av tiltak for å effektivt verne natur på en hensiktsmessig måte. Disse rådene er også kommunisert til samtlige partier på Stortinget og spesielt til medlemmene i Energi- og miljøkomiteen.

Vassdragstreff 2024

Naturvernforbundet arrangerte vassdragstreff i Suldal 30.august til 1. september i samarbeid med Den norske turistforening (DNT), Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF), Sabima, Norske lakseelver og BirdLife Norge. På vassdragstreffet deltok en rekke organisasjoner, fagfolk og politikere for å diskutere konsekvensene ved vannkraftutbygging i norsk natur, og debattere behovet for økt kraftutbygging.

Energisaker

I stortingsmeldingen Førebudd på flaum og skred (Meld. St. 27 (2023-2024)) åpnes det opp for utbygging av verna vassdrag dersom dette gir vesentlig flomdemping og «verneverdiane ikkje vil bli påverka nemneverdig». I samarbeid med andre naturvern- og friluftsansjoner har vi sendt innspill og pressemelding og bedt om at slik sikring ikke blir brukt som påskudd for utbygginger verna vassdrag.

Regjeringen ønsker ny infrastruktur for strøm i Finnmark og at den fornybare kraftproduksjonen i Finnmark skal øke med minst 350 MW innen 2030. Mange forslag til utredningsprogram for vindkraftverk og kraftledninger har vært på høring i 2024. BirdLife Norge har sendt brev til NVE og hatt møte med direktoratet om hvordan feltundersøkelsene må gjøres, hva konsekvensutredningene må inneholde og hvordan utredningsprogrammene må legges opp. Vi jobber også i andre deler av landet med konkrete vindkraftverk, der både lokalkunnskap og generell kunnskap om fugleliv er viktige bidrag til mest mulig naturvennlige prosjekt. I Østfold er det planer om vindkraftverk i Ankerfjella, noe som er et globalt viktig fugleområde. Våre tillitsvalgte er engasjert mot dette prosjektet.

Vi har hatt kontakt med flere konsulentfirmaer og utbyggere om vindkraft til havs, også testanlegg. Vi opplever at vår kompetanse på vindkraft og sjøfugl er etterspurt, blant annet for å lage et hensiktsmessig utredningsplan. Det er planer om testanlegg på vindkraft utenfor Øygarden i Hordaland og Hadsel i Nordland og vi har spilt inn våre synspunkter her.

BirdLife Norge har også svart på forslag til endringer i energiloven (tidlig saksavslutning, områdekonsesjonærens henteplikt mv.)

Empati for måker

Måker blir ofte misforstått og blir utsette for ulovlige handlinger, inkludert dyremishandling. I forbindelse med at gråmåke (sårbar, VU) var utpekt som Årets fugl BirdLife Norge, hadde vi en kampanje for å øke forståelsen for måker: hvilken plass de har i økosystemet, hva som skjer med måkebestandene og hva vi kan gjøre for å hjelpe dem.

Blant annet har vi hatt kontakt med Anticimex, et firma som jobber med skadedyrkontroll, mattrygghet og bygnings-/ boliginspeksjoner. En del av arbeidet handler om fugler, som i visse tilfeller kan utgjøre en utfordring knyttet til blant annet hygiene. Dessverre omtales fugler, og måker spesielt, altfor ofte i negative ordlag med få nyanser i denne bransjen. Etter kommunikasjon med oss la firmaet om både retorikk og endret en del informasjon som var feilaktig på egen hjemmeside.

Før fuglene kommer sammen med Hold Norge Rent

Også i 2024 satt vi i arbeidsgruppen til «Før fuglene kommer», et prosjekt ledet av Hold Norge Rent. Før fuglene kommer er opprettet for å minimere skadene strandrydding i hekketiden gjør på fugler, samt sikre rydding av marint avfall i viktige fugleområder. Også friluftsråd, Statens naturoppsyn mfl. deltar.

På bestilling fra Handelens Miljøfond utarbeidet vi i 2023 en veileder for rydding av marint avfall. Beskyttelse av sjøfugler og fuglenes hekketid stod sentralt her, og dette er fulgt opp i 2024. Vi har også hatt andre samtaler og henvendelser til Handelens Miljøfond for å minimere konflikten mellom strandrydding og forstyrrelser på fuglelivet.

Revisjon viltressurslov

BirdLife Norge har levert et omfattende innspill til regjeringens forslag til oppdatert lov. I samarbeid med andre naturvernorganisasjoner har vi også hatt flere utspill i media om endringsforslag vi mener bør skrotes og om hva vi mener loven må inneholde.

Forvaltningshåndbok for hubro

Statsforvalteren i Nordland har laget forslag til Forvaltningshåndbok for hubro som en del av oppfølging av tiltakene i handlingsplanen. BirdLife Norge har gitt innspill til denne, samt sendt henvendelse om oppfølging og tiltak for den viktige delbestanden i Lurøy.

Funksjonsområder for svarthalespove i Naturbase.no

Vi har bistått Statsforvalteren i Nordland med oppdatering av funksjonsområder for svarthalespove i Naturbasen.no. BirdLife Norge driver prosjekt på denne kritisk truede fuglearten, med årlige statusrapporter over både nordlig og sørlig underart. Den nordlige underarten er en prioritert art.

Birdstrikes (fly og fugl)

BirdLife Norge har deltatt på workshop rundt birdstrikes generelt, og om utfordringer ved Evenes i Nordland, spesielt.

Jakt og skogsfuglforvaltning

BirdLife Norge har deltatt aktivt i debatt om bærekraftig jakt og kunnskapsgrunnlag forut for jakt, samt problematisert hogst ved storfuglleiker. Vi har hatt henvendelser og møte med Statskog. Registreringer utført av lokale ornitologer på tiurleiker i Rana og Hemnes kommuner perioden fra 1984 og fram til og med våren 2024, viser en alarmerende negativ bestandsutvikling. Antall aktive leikpopulasjoner og antall stamfugl registrert på aktive tiurleiker våren 2024 er historisk lavt. Hogst ved storfuglleiker i Hattfjelldal går også utover arten i kommunen. Vi har i lengre tid tatt tak i brudd på PEFC-ordningen som har beskyttende punkter for storfugl-leiker og hekkeplasser for rovfugl.

Dispensasjoner fra båndtvang

Hvert år gir norske kommuner utallige dispensasjoner fra båndtvangbestemmelsene for hund. Dispensasjonene er svært skadelige for fugler og dyr i hekke- og yngletiden, og sammen med Naturvernforbundet, Dyrebeskyttelsen Norge og NOAH – for dyrs rettigheter har vi derfor sendt brev til alle statsforvalterne og bedt de veilede kommunene bedre med sikte på å stanse den omfattende negative naturpåvirkningen.

Oppfølging av internasjonale konvensjoner

Sandblåst-Gaustadvågen naturreservat er et internasjonalt verdifullt område for våtmarksfugler som også omfattes av Ramsar-konvensjonen. En sentral årsak er området sin betydning som rasteplass under trekket, men også betydningen som hekkeplass har vært tillagt stor vekt. BirdLife Norge henvendte seg i 2024 til Ramsar-konvensjonens sekretariat fordi vi er bekymret for status og forvaltning av området.

BirdLife Norge har også inne en sak hos Bern-konvensjonen, og gitt konvensjonen en ny oppdatering av situasjonen ved Haram vindkraftverk på Mørrekysten. Høsten 2021 ble Haram vindkraftverk, med sine åtte turbiner på Haramsøya i Møre og Romsdal, satt i drift. I tråd med våre antakelser er det avdekket høy grad av kollisjoner ved vindkraftverket, som er plassert nært flere verneområder inkludert i Emerald Network.

Lukka anlegg i sjø

Regjeringen og Stortinget må ta grep for å gjøre norsk fiskeoppdrett utslippsfri og rydde opp i katastrofale tilstander med sykdom og fiskedød. Det krevde syv organisasjoner i et opprop i 2024, deriblant BirdLife Norge. BirdLife Norge er dessuten sterkt urolig for at landbasert oppdrett skal ødelegge enda mer av kystsonen vår. Mot slutten av året lanserte vi også underskriftskampanje med samme budskap. Kampanjen har per nå nesten 6000 underskrifter.

Fyrverkeri og fugl

Forslag til forskrift om pyrotekniske artikler var på høring i 2021. Etter det BirdLife Norge forstår er det ikke iverksatt en ny forskrift, og som følge av stadig ny kunnskap om effekten fyrverkeri har på vill fauna, sendte vi en henvendelse til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap i 2024. Vårt innspill ble tatt vel imot, og vi har fått opplyst at direktoratet i 2022 anbefalte Justisdepartementet at det burde gjennomføres en utredning av om privat bruk av fyrverkeri burde forbys.

FSC og Standard Norge

FSC er en sertifiseringsordning for tømmer og bærekraftig skogbruk. FSC arbeider både for natur og menneskers vilkår i verdens skoger. FSC er demokratisk oppbygget av tre kammer – et miljøkammer, et sosialt kammer og en økonomisk kammer. Så vel FSC International som de nasjonale kontorene er oppbygget etter prinsippet med tre kammer med lik makt. BirdLife Norge ved Martin Eggen sitter i FSC Norges styre.

Standard Norge utvikler, publiserer og forvalter standarder innenfor de fleste områder i samfunnet. Martin Eggen deltar i arbeidet rundt Miljødataprogram og miljøoppfølgingsplan hos Standard Norge som medlem i komiteen for revisjon av Norsk Standard NS 3466 som beskriver en systematikk og en mal for utarbeidelse og bruk av miljøprogram og -oppfølgingsplaner for ytre miljø fra planlegging til riving og sanering.

Rapportsystemet for fugler

BirdLife Norge administrerer innholdet av fugleobservasjoner i *artsobservasjoner.no*, og har ansvar for brukerstøtte til generelle og administrative brukere. Administrasjonen som BirdLife Norge gjennom en avtale med Artsdatabanken skal gjennomføre, innebærer validering av truede arter som omfattes av de norske rødlistene av 2021. Truede arter som ble spesielt nøye fulgt opp i Artsobservasjoner i 2024 var bl.a. svarthalespove, storspove, dverggås, åkerrikse, vipe, en rekke rovfugler, hubro og snøugle. BirdLife Norge validerte observasjoner fortløpende gjennom året, og i løpet av 2024 ble mer enn 83 000 observasjoner fra rapportåret blitt ferdig validert. Av disse var 65 500 observasjoner av rødlistede arter (fra kategori NT til CR).

I perioden fra 1. januar 2024 til 31. desember 2024 ble det rapportert 1 619 000 fugleobservasjoner til Artsobservasjoner. Majoriteten av materialet ble rapportert av fuglekikkere på frivillig basis. BirdLife Norge står nå bak mer enn 27 millioner fugleregistreringer i Artsobservasjoner, noe som utgjør 80 % av alle registreringer i databasen. Miljøforvaltningen har best tilgang til disse dataene gjennom innsynsløsningen Artskart, men det finnes også andre applikasjoner som benyttes. Materialet samlet inn gjennom BirdLife Norge står nå for i overkant av 50 % av innholdet i Artskart. BirdLife Norge er dermed, med god margin, den største leverandøren av artsdata som er tilgjengelig for miljøforvaltningen og resten av samfunnet.

Komiteer og utvalg

De fleste lokale rapport- og sjeldenhetskomiteer (LRSK) benytter *artsobservasjoner.no/fugler* til både validering av funn og som kilde og rapportgenerator til sine årsrapporter. NSKF bruker rapportsystemet til behandling av saker, mens NFKF lager sine årsrapporter ved hjelp av verktøyene tilgjengelige for dem. 85 personer fra landets 19 rapportområder (LRSK) og NSKF har vært involvert i å kvalitetssikre materiale i Rapportsystemet for fugler.

Denne delen av vår virksomhet blir i all hovedsak gjennomført på idealistisk grunnlag av foreningens medlemmer. Det er et svært omfattende materiale som på denne måten stilles til disposisjon for de ulike ledd av naturforvaltningen her i landet (som for eksempel viltkartlegging og naturtypekartlegging), noe som er med på å sette BirdLife Norge i en særstilling blant norske naturvernorganisasjoner.

Norsk Sjeldenhetskomité for Fugl (NSKF) har i 2024 bestått av Tor Audun Olsen (sekretær), Andreas Gullberg, Thorstein Holtskog, Bjørn Mo, Klaus Maløya Torland og Andreas Winnem. NSKFs årsrapport for 2023 ble publisert i «Fugleåret 2023» i 2024.

Norsk Faunakomité for Fugl (NFKF) har i løpet av året arbeidet med utarbeidelse av rapporten «Fugler i Norge 2023». Denne ble publisert i «Fugleåret 2023».

Norsk navnekomité for fugl (NNKF) har i 2025 bestått av Helge Kvam (sekretær), Odd Bruce Hansen, Viggo Ree, Trude Starholm og Øivind Syvertsen. Audun Brekke Skringo har fratrudd som stemmeberettiget medlem, men går tilbake til sin opprinnelige funksjon som datakoordinator og viktig mellomledd mot IOCs navnelister (IOCs Multiliguale liste). Komiteen har hatt tre fysiske møter samt en mengde mailutvekslinger i forbindelse med de mange nye taksonomiske oppdateringene fra IOC.

Eierskap og engasjement i andre virksomheter

BirdLife Norge eier selskapet *Natur og Fritid AS*. Dette er en butikk som hovedsakelig selger biologisk litteratur og utstyr til naturinteresserte. Selskapet hadde en omsetning i 2024 på ca. 19,1 millioner kroner. BirdLife Norge er representert i styret i Lista Fyr AS som driver Besøksenter Våtmark Lista. BirdLife Norge eier 51 % av aksjene i Trondheimsfjorden Våtmarksentersenter AS, og er også en av stifterne av Norsk Sjøfuglsenter på Værlandet i Askvoll.